

**Liikenne 12 - valtakunnallinen liikennejärjestämissuunnitelma**

47/53.539/2021

KH § 44

**Selostus:**

Ensimmäinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistellaan vuosille 2021-2032 siten, että siitä voidaan päättää keväällä 2021. Suunnitelman laatiminen perustuu lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tarkoituksena on lisätä liikennepolitiikan pitkäjänteisyyttä. Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tullaan esittämään liikennejärjestelmän nykytilaa ja toimintaympäristöä koskeva analyysi, visio liikennejärjestelmän kehittämisestä vuoteen 2050 asti ja liikennejärjestelmäsuunnitelmaa koskevat tavoitteet. Suunnitelma sisältää 12-vuotisen toimenpideohjelman, joka sisältää valtion ja kuntien toimenpiteitä sekä liikennejärjestelmää koskevan valtion rahoitusohjelman. Suunnitelmassa kuvataan myös liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttamisen vaikutukset.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimista ohjaavat liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettu laki sekä valtioneuvoston selonteko valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelusta, joka perustui suunnitelman valmisteluprosessia pohtineen parlamentaarisen työryhmän loppuraporttiin. Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelusta. Suunnitelman hyväksyy valtioneuvosto. Ennen hyväksymistä suunnitelma annetaan eduskunnalle selontekona.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi vuosille 2021-2032 sekä sen vaikutusten arvioinnista.

Etelä-Savon maakuntaliitto on osaltaan valmistelemassa lausuntoa luonnoksesta.

Suunnitelmaluonnos nykyisessä muodossaan ei ota huomioon Savonlinnan seudun tarpeita riittävästi. Seudun on oltava aktiivinen edunvalvonnassa ja saatava VT 14 Juva-Parikkala yhteysväli mukaan Liikenne-12 liikennejärjestelmäsuunnitelmaan. Alustavassa suunnitelmassa näin ei ole.

Jäljempänä selostusosassa on koottu perusteluita valtatie 14 ja muiden hankkeiden tueksi.

## **Teollisuuden kuljetustarpeet ja logistiikka**

VT 14 on kaupungin pääyhteys niin VT 5:lle kuin VT 6:lle ja näitä valtateitä pitkin etelään ja pohjoiseen ja Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistyessä myös uutena Pietari – Itä-Suomi valtatieyhteytenä Suomen puolella. Kansainvälistäminen avaa uuden aluekehityskäytävän Itä-Suomen ja Pietarin välille. Pohjois-Savon ELY-keskus on laatinut Vt 14 kehittämissuunnitelma, jonka kustannusarvio on 111 M€.

VT 14 on Savonlinnan seudun tärkein tieyhteys, mutta se ei vastaa ominaisuuksiltaan eikä laadultaan nykyistä liikennöintiä. Kyseisen tien palvelutason nostaminen parantaisi Savonlinnan seudun kilpailukykyä niin yritysten toimintaedellytysten kuin vapaa-ajankin liikkumisen suhteen. Seudulla toimivien yritysten päämarkkina-alueet ovat joko Etelä-Suomessa tai ulkomailla, joten kuljetusten nopeus ja turvallisuus on tärkeää.

Savonlinnassa olevan Suomen suurimman mekaanisen metsäteollisuuden keskittymän johdosta valtatiellä 14 on erittäin vilkas raskasliikenne niin teollisuuden raaka-ainekuljetusten kuin valmiiden tuotteidenkin osalta.

Viimeisten vuosien aikana metsäteollisuus on investoinut n. 100 M€ uusiin metsäteollisuuden investointeihin. UPM:n, MetsäWoodin, Sahakuution ja Puutaidon yhteenlasketut raaka-aine- ja valmiiden tuotteiden kuljetusmäärät kuutiaina ovat n. 1,50 miljoonaa kuutiota / vuosi. Lisäksi Savonlinnassa toimii kaksi betonitehdasta, joista kuljetetaan elementtejä Etelä-Suomeen. Kaupungissa valmistetaan sähköpylväitä ja puhelintolppia, jotka edellyttävät myös maantiekuljetuksia.

Kaikki nämä teollisuuden eri toiminnot tarvitsevat yhä enenevässä määrin raskaan kaluston kuljetuskapasiteettia, jolloin myös Vt14 palvelutason tulisi vastata sekä matka-ajan, matka-ajan ennakoitavuuden kuin liikenneturvallisuuden osalta näihin tarpeisiin.

Savonlinnan konepajateollisuus (mm. Andritz) kuljettaa valtatieä pitkin usein ylisuuria paperiteollisuuden koneita ja laitteita (erikoiskuljetukset). Erikoiskuljetukset vaativat näkemäalueen ja tien leveyden parannuksia tieosuudella, jotta turvallisuus ja kuljetusten sujuvuus voitaisiin pitää riittävällä tasolla.

Metsäteollisuuden meneillään olevat investoinnit tulevat kasvattamaan raskaan liikenteen määrää nykyisestääänkin mm. MetsäWoodin Punkaharjun tehtaan vastavalmistuneen laajennuksen tuomien liikennemäärien lisäyksen osalta sekä Punkaharjun

Puutaidon laajennuksen myötä. MetsäWoodin investoinnin myötä liikennekapasiteetti on kasvanut vuoden 2019 aikana niin työmatka- sekä kuljetusliikenteen osalta. Uuden tehtaan työpaikkavaikutus on n. 100 henkilöä.

Elintarviketeollisuudessa vireillä olevat kalajalostamoinvestoinnit sekä kahden paikallisen panimon vireillä olevat laajennushankkeet lisäävät entisestään logistiikkaliikennettä tulevaisuudessa.

Vireillä on myös Savonlinnan Pääskylahteen isoja bioenergia-alan investointeja yht. n. 150 M€, jotka realisoituessaan tulevat lisäämään raskaan liikenteen kuljetustarpeita.

Nämä kaikki yhdessä tulevat tulevaisuudessa kasvattamaan pidempien ja raskaampien HTC-rekkojen määrää Vt14-tiellä, joka tulee myös ottaa huomioon Vt14-tien palvelutasotekijöiden parantamisessa.

### **Liikenteen kausivaihtelu ja matkailu**

Savonlinna on suosittu kesämatkailukohde, joka näkyy myös Vt14-tiellä henkilöliikenteen määrissä, jolloin liikennemäärien kausivaihtelussa koko vuoden osalta on nähtävissä kesäkauden aikana selkeä piikki. Raskaan liikenteen osuus jakautuu tasaisemmin koko vuodelle KVL:n ollessa n. 300 ajon. /vrk. On arvioitu, että raskaan liikenteen KVL nousisi tulevaisuudessa n. 35 ajon. /vrk, joka toisi yli 10% li-säyksen kuljetussuoritteisiin verrattuna tämän päivän keskimääräiseen raskaan kaluston KVL: ään. Kesäkaudeksi henkilöliikenne kasvaa n. 30%, jolloin henkilöautoliikenteen KVL on n. 5150 ajon. / vrk.

Savonlinnassa vierailee vuosittain kaupungin kokoon nähden valtakunnallisesti merkittävimpiä määriä vapaa-ajanliikennettä. Kaupungissa vierailee vuosittain jo nykyään yli 600.000 matkailijaa. Suunnitteilla olevat matkailuinvestoinnit mm. Tornihotelli keskusta-alueelle sekä Savonniemen matkailuinvestointi ja risteilyhankkeen ennakoidaan kasvattavan matkailijamäärää tulevina vuosina noin 15-20 %. Toteutuessaan investoinnit toisivat alueelle myös noin 100 uutta työpaikkaa, joka kasvattaa entises-tään ympärivuotista liikennemäärää. Savonlinnan lentokentälle ovat alkamassa Charter-lennot 2021 lähtien, jotka entisestään lisäävät matkustajaliikennemäärää VT14-tiellä.

### **Parikkalan rajanylityspaikka**

Parikkalan rajanylityspaikan vaikutusselvityksessä on arvioitu, että Savonlinnan seudulle syntyisi erityisen paljon uutta matkustuspotentiaalia Parikkalan rajanylityspaikan mahdollisen

avaamisen jälkeen. Kansainvälistäminen toisi 60 miljoonaa euroa lisätuloa Itä-Suomen matkailuun.

Samoin rajanylityspaikan avaaminen kansainvälisenä ylityspaikkana mahdollistaisi tavararyhmien kuljettamisen Parikkalan kautta, joka lisäisi myös raskaan liikenteen osuutta Parikkala-Savonlinna välillä.

Vuonna 2017 Parikkalan raja-aseman kautta kulki 22 650 henkilöä. Rajanylityspaikan matkustajamäärän arvioidaan sen kansainvälistämisen myötä olevan 640 000 henkilöä vuonna 2030 (lähde: Parikkalan rajanylityspaikan vaikutusselvitys).

### **Liikennemäärät ja palvelutasotekijät**

Teknisiltä ominaisuuksiltaan tien nykyinen poikkileikkaus on erityisen kapea liikennemäärien ollessa pääosin yli 3 000 ajon. /vrk. Tien geometria ei vastaa myöskään niihin palvelutasovaatimuksiin, joita nykytilan liikennemäärät edellyttävät ja varsinkin kun raskaan liikenteen määrien on ennustettu tulevaisuudessa entisestäänkin lisääntyvän. Tieosuus on tiegeometrialtaan pienipiirteinen ja mäkinen, jolloin ohitusmahdollisuuksia ei käytännössä ole. Koko Vt14-tiellä välillä Juva-Parikkala ei ole yhtään ohituskaistaparia, joka jo sinänsä kertoo heikosta palvelutasosta ja tien välityskyvystä.

Nopeusrajoitus tieosuudella on pääsääntöisesti 80km/h. 100km/h-nopeusrajoitusalueen pituus on lyhentynyt 24 kilometriin vuoden 2004 tasosta, jolloin 100km/h tieosuuksia oli 32km. Nopeusrajoitukset koko tieosuudella vaihtelevat 50km/h – 100km/h välillä. Nopeusrajoitusten runsas vaihtelu tekee ajamisesta epätasaista ja varsinkin raskaan liikenteen osalta jarrutukset ja kiihdytykset lisäävät poltto-aineen kulutusta ja kustannuksia sekä ympäristökuormitusta päästöjen osalta.

### **Liikenneturvallisuus**

Valtatiellä on tapahtunut lukuisia onnettomuuksia, myös kuolemaan johtaneita, mikä puoltaa valtatie kehittämistä.

Onnettomuusaste on pääteiden keskitasoa huonompi. Onnettomuusaste on Vt14-tiellä 7,6 (heva-onn. /100 milj. ajon.km) kun keskimäärin se on yksiajorataisilla pääteillä 6,1.

### **Päällysteen kuntoluokka**

Vt14-tie sisältää tälläkin hetkellä päällysteen kuntoluokaltaan tieosuuksia (yli 10% tiepituudesta), jotka on luokiteltu huonoksi tai erittäin huonoksi, johtuen mm. tiepäällysteen urautuneisuudesta.

Tien urautuneisuus aiheuttaa jo liikenneturvallisuudenkin osalta

suuren riskitekijän varsinkin, kun tie-poikkileikkaus on kapea ja tien geometria kaarteinen ja mäkinen.

### **Yhteenveto**

Liikenne 12 suunnitelman tavoitteena on parantaa liikennejärjestelmän saavutettavuutta, kestävyyttä ja tehokkuutta. VT 14 kohdalla kaikki nämä tavoitteet saavutetaan niin valtakunnan sisäisen liikkumisen kuin Parikkalan rajanylityspaikan avaudutta kansainvälisestikin. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on valtatie 14 kehitettävä ja parannettava, jolloin tien palvelutasotekijät saadaan vastaamaan tämän päivän ja tulevaisuuden vaatimuksia. Valtatien 14 liikenteen lisääntyminen teollisuuden sekä muun elinkeinoelämän tuoman kasvun myötä, on otettava suunnitelmassa huomioon. Tavoite liikenneverkon ylläpitotason kohottamisesta ja korjausvelan alentamisesta myös alemman tieverkon osalta on kaupungin tavoitteena. Vesiväylien turvallisuuteen tulee panostaa Saimaan kanavan peruskunnostuksen yhteydessä. Samoin liikennekauden pidentäminen Saimaalla edistäisi ohjelman tavoitteiden saavuttamista.

(Valmistelu: tekninen johtaja Kari Tikkanen p. 044 417 4600  
infrapääällikkö Jani Ahokas p. 044 417 4601)

### **Kaupunginjohtajan esitys:**

Kaupunginhallitus antaa selostusosan mukaisen lausunnon Liikenne- ja viestintäministeriölle 23.2.2021 mennessä aiheesta:  
Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021-2032 – Suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi.  
Lisäksi valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on tärkeä huomioida Parikkalan rajanylityspaikka, Savonlinnan lentoasema ja lentoliikenteen jatkuminen sekä Saimaan kanava ja Parikkala-Pieksämäkin raideyhteyden sähköistäminen ja avaaminen koko välillä henkilöliikenteelle.

**Päätös:** Esitys hyväksyttiin.

**Tiedoksi:** Liikenne- ja viestintäministeriö, lausuntopalvelu  
Jarkko Wuorinen

**Toimenpiteet:** Tekninen johtaja